

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ivs Ecclesiasticvm

Wiestner, Jacob

Monachii, 1705

Art. I. De Natura & Numero Ordinum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62620](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62620)

TITVLVS XI.

De Temporibus Ordinationum, & Qualitate Ordinandorum.

Prelatorum, de quorum Constitutione, Renuntiationeque & Negligentia supplenda habitus est actum, & præcipue Episcoporum proprium munus est creatio sive Ordinatio Clericorum: quæ ut ritè fiat, præscripta Ordinationum tempora seu intervalla, & ordinandorum qualitates declarandæ hõc & sequentibus aliquot Titulis subjiciuntur.

ARTICVLVS I.

De Natura & Numero Ordinum.

SUMMARIUM.

1. Ordinis varia Significatio,
2. Et propicè accepti numerus,
3. Prima tonsura non propriè,
4. Sed impropiè dictus Ordo est.
5. Episcopatus verus:
6. Sed à Presbyteratu adequatè distinctus Ordo non est.
7. Presbyteratus verum Nova Legis Sacramentum est:
8. Ulti & Episcopatus, Diaconatus,
9. Et ceteri Ordines omnes:
10. Septenis tamen plura Sacramenta non sunt.
11. Presbyteratus in ultima Cæna:
12. Et cum eo Ordines inferiores omnes:
13. Episcopatus post Christi Resurrectionem est institutus.

Ordinis nomine latius sumpti rei cuiuscunque digestio sive in loco collocatio venit, iuxta mentem S. Augustini, qui ordinem esse ait, parium dispariumque rerum sua cuique tribuentem dispositionem, *Lib. 9. de Civitate cap. 13.* Strictius autem acceptum, aliquando significat certum hominum statum, quò sensu Christianorum Ordo duplex, alius Secularis est & alius Clericalis, sive hominum ad obsequium & cultum Divinum specialiter deputatorum, *can. Duo sunt 12. q. 1.* aliquando verò potestatem spirituales conficiendi Sacramentum Eucharistiæ, vel ad illud conficiendum ministrandi, Navarrus *Manual. cap. 2. n. 17.* quò sensu Ordinatio est ipsa actio sive ritus & cõemoniæ sacra, quibus ejusmodi potestas confertur.

Hõc modò & in proposito Rubricæ sensu accepti Ordines Ecclesiastici à Synodo Tridentina septem enumerantur *Sess. 23. cap. 2. de Sacram. Ord.* ex quibus quatuor Minores, scilicet Ostiatorum, Lectorum, Exorcistarum & Accolytorum Ordines; quia ad conficiendum Eucharistiæ Sacramentum remotius concurrunt, non sacros: tres Majores, scilicet Subdiaconorum, Diaconorum & Presbyterorum Ordines; quia ad dicti Sacramenti confectionem proximè concurrunt, & propterea votum Continentiæ & Horas Canonicas recitandi obligationem

gationem annexam habent, Sacros esse, convenit inter Catholicos DD. & cit. Sess. 23. cap. 5. can. 2. habetur.

3. An autem præter eos admittendi sint Ordines alii, non idem est omnium sensus: & VV. quidem Canonistæ & cum iis Fagnanus in c. Cum contingat 11. de Heret. n. 44. Jordanus Tom. 1. lib. 3. Tit. 6. n. 3. Sperellus decis. 114. à n. 19. Ordinibus adnumerant primam Tonfuram, propter textus c. cit. quò relatus Innocentius III. Per primam, inquit, Tonfuram clericali Ordo conferitur, & c. In Ecclesia 2. de Infitur. Ubi laici beneficiorum Ecclesiasticorum incapaces dicuntur, ob defectum Ordinis, hoc est, primæ Tonfuræ, quæ accepta illorum jam sunt capaces.

Sed melius TT. eam propriè dictum Ordinem esse, negant, & defumunt ex Concilio Tridentino, quod eam nunquam Ordinem appellat: quin potius ab Ordinibus, tam majoribus quàm minoribus, discretè distinguit Sess. 23. cap. 2. de Sacram. Ord. ubi clericali tonfurà insigniti per minores ad majores Ordines ascendere dicuntur: cap. 6. de Res. ubi Nullus, inquit, primæ tonsuræ initiatus, aut etiam in minoribus Ordinibus constitutus, cap. 10. prohibendò Abbatibus; ne aliis, quàm subditis sibi Regularibus tonfuram vel minores Ordines conferant; & cap. 17. ubi, dum præcipit, ut sacrorum Ordinum functiones à Diaconatu ad Ostiariatum in usum revocentur, hunc tanquam infimum nominando, ipsò inferiorem primam Tonfuram ex Ordinum numero apertè excludit. Idem colligitur ex Pontificali Romano, quod creationi clerici, quæ fit per primam Tonfuram, præfigit Titulum de Clerico, non Ordinando, sed faciendo: cui subdit Titulum de Ordinatione Ostiariæ non ob-

scure insinuans, hujus Ordinem ex minoribus esse primum; ac proinde Tonfurà illà Ordinem non conferri, ut notat Tannerus Tom. 4. disp. 7. q. 2. dub. 2. n. 21. Ratio est; quia per eam homini non confertur potestas, specialem aliquam actionem aut ministerium, in ordine ad sanctissimi Eucharistiæ Sacramenti confectioem exercendi: sed solummodo transfertur à statu Laicali ad Clericalem & functiones omnibus clericis communes, sicut v.g. est decantatio Laudum Divinarum, ut cum S. Thoma p. 3. in Supplement. q. 5. art. 2. advertunt Tannerus cit. n. 21. & Laiman Theolog. Moral. Lib. 5. tract. 9. cap. 5. n. 3.

Unde utroque ec. in contrarium allegatò nomen Ordinis non accipitur propriè, & pro potestate ad Altaris ministerium relata: sed latius pro deputatione sive adoptione ad statum distinctum à Laicali: qui frequenter vocari solet Ordo clericalis, & fundamentum est Ordinum, eorùmq; & beneficiorum, jurisdictionis ac privilegiorum Ecclesiasticorum assert capacitatem, Palao tract. 27. disp. unic. p. 2. n. 5.

Non minus dubium est de Episcopatu. Quem, licet verum Ordinem esse, constat ex Tridentino, asserente Episcopos ad Hierarchicum Ordinem præcipuè pertinere, essequè Presbyteris superiores, Sess. cit. de Sacramento Ord. cap. 4. controversia tamen inter DD. est, an sit Ordo à Presbyteratù omnino distinctus: quod cum Hostiens. in c. Cum contingat cit. n. 6. & aliis Interpp. cum Majore in 4. disp. 24. q. 1. & nonnullis aliis TT. Ordinum numerum novenarium statuentibus, defendit Fagnanus in c. 1. de Ordinat. ab Episc. qui renunt. n. 33. partim; quòd secundum Concilium Tridentinum Episcopi Presbyteris sine superiores, cit. Sess. 23. can. 7. partim; quòd can. H h 2

quod *can. 1. dist. 21. can. 1. dist. 32. & alibi* Episcopatus referatur, ut Ordo ab aliis distinctus: & Anacletus *Epist. 3. cap. 1.* disertè asserat, Ordinem sacerdotum esse bipartitum, Episcoporum & Presbyterorum.

6. Alii verò TT. multè frequentiori & veriori calculò, Episcopatum completè sumptum à Presbyteratu adæquatè distingui, negant: & merito; quia Ordinem Sacerdotalem essentialiter prærequirit & includit, eumque perficiendò complet; cùm Episcopale officium potestatem consecrandi essentialiter præsupponat, *c. Ex literis 10. §. Cùm igitur junctâ Glossâ V. Ministerio de Excess. Pralat. & propterea Episcopus fieri nequeat, qui Presbyter non est, ut cum Glossâ in c. Unic. de Clerico per saltum promotò V. Ministrare traditâ Holtiens. in c. cit. n. 2. Sylvester V. Ordo 1. n. 1. Suarez de Censur. dist. 31. l. 1. n. 53. & alii relati à Barbosa in c. cit. n. 10.* Complet itaque Episcopatus Presbyteratum, ad eum ferè modum, quò potestas absolvendi, Joan. cap. 20. v. 23. Apostolis concessa, & in Ordinatione sacerdotibus communicata perficit & complet Ordinem sacerdotalem: quem cum potestate consecrandi Apostoli in ultima Coena, & sacerdotes etiam prius acceperunt, Bellarmin. *Lib. de Sacrament. Ord. cap. 5. Vasquez dist. 240. cap. 5. & Laiman. cit. cap. 8. n. 6.*

Neque hinc inferes, Ordinem sacerdotalem non distingui à Diaconatu; quia ille hunc essentialiter non includit; cùm illum suscipi ab eo, qui isto caret, validè posse, constat ex *c. Unico cit. ubi*, qui sine Diaconatus Ordine suscepit Presbyteratum, ut in hoc ministrare possit, omisso solum Ordinis defectum suppleri; non eum iterum suscipere jube-

tur. Ita in *c. cit. Panormit. n. 4. Barbosa n. 9. & Fagnanus n. 2. & 3.*

Neque hæcenus de Episcopatus Ordine dictis adverstantur textus & alia in contrarium allata; quia Episcopatus tantum completè sumptus, superior & perfectior est Presbyteratu; cùm utique totum perfectius sit qualibet sua parte, accepta seorsim. Eòdem sensu sacerdotum Ordo bipartitus est, alter scilicet Sacerdotum simplicium, incompletus & imperfectibilis; alter verò Episcoporum, & omnino perfectus, Laiman *cit. n. 6. de Palao cit. p. 2. n. 6. in fine.*

Ex hoc Ordinem septenario Presbyteratum, sive Ordinationem Presbyteri, verum Novæ Legis Sacramentum à Christo Domino institutum esse, à Conciliis Florentino post *Seff. ult. in Decreto Eugenii, §. Sexum* & Tridentino *Seff. 7. can. 1. de Sacram. in genere & Seff. 23. can. 3. definitum, & ratio est; quia* ejusmodi ceremoniæ sive ritus sunt signum visibile, scilicet impositio manuum, quæ cum ejusmodi potestate etiam gratia sanctificans confertur, juxta illud *Apostoli, Admoneo te, ut resuscites gratiam, quæ est in te per impositionem manuum mearum 2. Timoth. cap. 1. v. 5.* hinc nomine *Gratiæ* non solum consecrandi sed sacrificia offerendi potestatem, sed gratiam quoque Habitualementem & Sanctificantem denotari, eadem *S. Synodus declarat cit. Seff. 23. cap. 3. & aperte colligitur ex subjecta ratione, propter quam* Apostolus ad gratiæ suscitationem Timotheum hortatur, *Non enim, inquit, dedit nobis Deus spiritum timoris, sed virtutis, dilectionis & sobrietatis; qui sobrietus ipsa charitas gratiæque sanctificans est, Bellarmin. de Sacram. Ord. à cap. 2. Cornel. à Lapide in cit. Epist. 2. V. 6. & Laiman. Theolog. Lib. 5. tract. 1. cap. 2. n. 1.*

Simil.

8. Simili modo Episcopatum, sive Episcopi Ordinationem, Sacramentum esse, clarè deducitur ex Tridentino; hoc enim, cum *cap. 3. cit.* per sacram Ordinationem gratiam conferri; ac proinde eam Sacramentum esse, declarasset & *cap. 4. pr.* Ordinem Sacramentum esse asseruisset, id de Episcopi quoque ordinatione asseruisse videtur, ut rectè arguit Vasquez *in 3. p. tom. 3. disp. 240. n. 36.* & iterum probatur testimonio S. Gentium De Actonibus 1. Timothei. *cap. 4. v. 14.* *Noli negligere gratiam, quæ data est tibi per prophetiam cum impositione manuum presbyterii:* quibus verbis de Timothei Ordinatione in Episcopum sermonem esse, ex communi SS. PP. sensu notant *cit.* Bellarmin. *cap. 5.* Vasquez *n. 38.* & Cornelius *in cit. cap. 4. v. 12.*

Eundem Episcopatus Ordinem à Christo institutum, constans traditio & S. Synodi Trident. definitio est, *Si quis dixerit in Ecclesia Catholica non esse Hierarchiam, Divinam Ordinationem institutam, quæ constat ex Episcopis, Presbyteris & ministris, anathema sit, sess. cit. can. 6.* cuius verbò *Ministris*, cum vel maximè veniant Diaconi, inde istorum quoque Ordinationem verum Sacramentum, à Christo Domino institutum, DD. passim, & laudatus Vasquez adedò indubitatè infert; ut id absque errore negari non posse, & à DD. negantibus, eam Concilii definitionem, vel non esse lectam, vel non intellectam, asserat *cit. disp. 238. n. 10.* ubi idem desumit ex Diaconi Ordinatione; cum enim ipse etiam ordinetur per impositionem manuum, & verba, *Accipe Spiritum sanctum*, secundùm Pontificale Romanum *Tit. de Ordin. Diaconi*, ipsius quoque Ordinatio, ne verba illa effectu careant, conferet Spiritum sanctum & gratiam, quæ per manuum impositionem solet conferri; ac proinde verum novæ

Legis Sacramentum erit, *cit.* Bellarm. *cap. 6.* Vasquez *n. 11.* & Laiman *cap. 4. num. 4.*

De subdiaconatu & quibus iste olim 9. accensebatur, *c. à multis 9. de Etat. & qualit. de minoribus quatuor Ordinibus, an Sacramenta, vel Sacramentalia tantùm sint, licet clara Ecclesiæ definitione aut convinceati ratione non demonstratur, multò tamen frequentiori DD. calculò recepta sententia ipsis etiam gratiam conferendi tribuit virtutem & Sacramenti dignitatem; quod à Concilio Florentino §. sextum *cit.* & Trident. *cit. sess. 23. cap. 2. & 3.* sicut Ordinem Sacramentum esse definitivè & indistinctè asseritur, ita in Ordinum numero *Subdiaconatus* & alii §. *cit.* & *cap. 2.* quatuor minores, scilicet Acolythatus, Exorcistatus, Lectoratus & Ostiariatus Ordines referantur & exprimentur, *cit.* Laiman *cap. 4. n. 5.* Palao *Tract. 27. disp. Unica p. 3. n. 8.* & Bonacina *de Sacram. disp. 8. q. unica p. 2. n. 2.**

At, inquires, si non Presbyteratus 10. duntaxat, sed cæteri quoque Ordines omnes vera & quia materiam & formam ab aliis diversam & diversum etiam effectum ac finem proximum singuli habent, ab illo ordine distincta Sacramenta sunt, quæ ratione septem tantùm novæ Legis Sacramenta & non plura statuuntur? Communis & vera responsio est, licet à Presbyteratu Episcopatus saltem inadæquatè, cæteri autem Ordines adæquatè distincta & vera Sacramenta singuli sint, veri tamè & completi Sacramenti nomine omnes simul sumptos in Ecclesia semper venisse; cum, quia eodem genere proximo Ordinis sive Ordinationis, omnes comprehenduntur: tum verò; quia ad ultimum & principalem finem unum eundemque, scilicet ad Consecrationem

Hh h 3 & corpo

& corporis ac sanguinis Christi consecrationem, omnes referuntur, & sacerdotii ministerio subserviunt, *citt. Vasquez disp. 238. n. 25. & Laiman cap. 4. n. 5.*

II. Institutum autem hoc Ordinis Sacramentum à Christo Domino est in ultima Cœna; in qua Apostolis Corporis & Sanguinis sui, per panis & calicis consecrationem, conficiendi potestatem conferendò & præceptum imponendò Verbis, *Hoc facite in meam commemorationem*, Lucæ c. 22. v. 19. eos novi Testamenti Sacerdotes constitutos, Catholica Ecclesia semper intellexit, & luculenter declaravit Trident. *sess. 22. cap. 1. de Sacrif. Missæ.* Cùm autem Evangelicis sacerdotibus ex ordinatione sua, præter conferendi, à peccatis etiam absolvendi potestas necessaria sit, ista cum Sacramenti Pœnitentiæ institutione, illi adjecta à Christo est Joan. c. 20. v. 23. Verbis *Accipite spiritum sanctum, quorum remiseritis &c.* ut iterum aperte declarat eadem S. Synodus *sess. 14. cap. 5.* Ubi Apostolos, & sacerdotes eorum successores, à Christo iudices, ad quos crimina in Confessione deferantur, constitutos, ait *citt. Vasquez disp. 239. n. 3. & 4.*

II. Cùm sacerdotali in ultima Cœna eò inferiores Ordines institutos, communis sensus est DD. quòd sacerdotali Ordini omnes alii subserviant, & ad illius ministerium referantur, Henriquez *Lib. 10. cap. 3. n. 6.* Reginald *Lib. 30. n. 6.* Fillicius *Tract. 9. cap. 1. q.*

III. Summum Ecclesiæ Pontificatum post resurrectionem à Christo institutum, *Tir. 6. n. 346.* est dictum. Ab eodem etiam Episcopatum cum successione perpetua institutum, tradit Apostolus, dum ait, *Et ipse dedit quosdam quidem Apostolos, quosdam autem Prophetas alios autem Pastores & Rectores ad consummationem sanctorum in opus ministerii &c.* Ephes.

cap. 4. v. 11. quod post eandem Resurrectionem factum, SS. Ecclesiæ PP. deducunt ex Verbis, *Ego vobiscum sum usque ad consummationem seculi*, Matth. cap. 28. v. 20. Barbosa *de Offic. Episc. p. 1. Tit. & cap. 1. n. 6.* & Jordanus *Lacubrat. Vol. 1. Prælat. 3. num. 3.*

ARTICULUS II.

De singulorum Ordinum Materia & Forma.

SUMMARIUM.

14. De illorum Materia Remota Proximamque & Formam in genere.
15. In specie I. Tonsuræ Clericali.
16. II. Quatuor Ordinum Minorum.
17. III. Subdiaconatus.
18. Cujus materia non est traditio Libri Epistolarum.
19. IV. Diaconatus.
20. Cujus collationi premissa manus impositio ritus est accidentalis.
21. V. Presbyteratus, exigentia duarum materiarum ac formarum partialium.
22. Ejus materia partialis non est manus impositio prima.
23. Secundum Aliquos DD. nec secunda.
24. Quam de Ordinationis Sacramentalis substantia esse communis.
25. Et vera sententia defenditur.
26. VI. Episcopatus, manus ritum Episcoporum impositionem expræsentantis.

Ecclésiasticorum Ordinum materiam duplicem, Remotam & Proximam passim statunt III. RR. Remotam vocant remota instrumentum, vas, librum &c. quæ Ord-